

CRNA GORA
S K U P Š T I N A
Odbor za ljudska prava i slobode
Broj: 00-63-8/15-
Podgorica, 25. mart 2015. godine

INFORMACIJA
SA SASTANKA PREDSJEDNIKA ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE,
DR HALILA DUKOVIĆA SA PREDSJEDNIKOM SAVJETA ZA GRAĐANSKU KONTROLU
RADA POLICIJE, ALEKSANDROM SAŠOM ZEKOVIĆEM,
održanog 19. marta 2015. godine

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković održao je sastanak sa predsjednikom Savjeta za građansku kontrolu rada policije Aleksandrom Sašom Zekovićem, 19. marta 2015. godine.

Sastanak je održan na inicijativu Predsjednika Savjeta za građansku kontrolu rada policije u cilju uspostavljanja saradnje Odbora za ljudska prava i slobode i Savjeta.

Predsjednik Savjeta za građansku kontrolu rada policije je ocijenio da je uloga Odbora za ljudska prava i slobode veoma važna, jer Odbor svojim aktivnostima doprinosi promociji, zaštiti i afirmaciji ljudskih prava i sloboda.

Saopštio je da je na 50. sjednici Savjeta, održanoj krajem januara 2015. godine, izabran za predsjednika Savjeta, navodeći da po Poslovniku o radu postoji mogućnost promjene predsjednika na godišnjem nivou. Odlučeno je da on, kao predstavnik organizacija koje se bave zaštitom ljudskih prava i sloboda preuzme predsjedavanje kako bi se osnažila inicijativa Savjeta prema javnosti i demokratskim strukturama.

Naveo je da Savjet za građansku kontrolu rada policije postupa po pritužbama građana i policijskih službenika. U početnim godinama rada Savjeta policijski službenici su upućivali veliki broj pritužbi, a kasnije je to svedeno na minimum. Naglasio je da je Savjet uvijek nastojao da zauzme partnerski odnos prema policiji kako bi joj pomogli da osnaži svoj kredibilitet. Predsjednik Savjeta za građansku kontrolu rada policije je ocijenio da su se u policiji desile veoma značajne promjene koje su rezultirale dobrim rezultatima. Mišljenja je da je policija pod snažnim političkim i medijskim pritiskom, a pozitivne promjene koje se dese u policijskoj službi ostaju najčešće neprimijećene. Smatra da je poseban pritisak na kriminalističku policiju. Zbog brojnih događaja stvara se prilično negativan odnos prema policiji, o čemu svjedoče i rezultati istraživanja koji prikazuju pad povjerenja u policiju. Mišljenja je da treba preduzeti aktivnosti kako bi se u međunarodnoj i domaćoj javnosti unaprijedio kredibilitet policije.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković je saopštio da je Odbor za ljudska prava i slobode otvoren za saradnju sa svim subjektima. Veoma važnom smatra razmjenu mišljenja o radu policije u Crnoj Gori i slaže se da svakom zaposlenom treba stvoriti uslove u kojima može obavljati posao bez pritiska. Istakao je da je Odbor za ljudska prava i slobode u dosadašnjem radu, između ostalog, pratio i položaj lica lišenih slobode, s akcentom na postupanje policijskih službenika prema njima i uslove za smještaj ovih lica. Ukazao je da je Odbor razmotrio Poseban izvještaj o stanju prostorija Uprave policije za zadržavanje lica lišenih slobode, kao i Informacije o postupanju Uprave policije po preporukama Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore sadržanim u Posebnom izvještaju. Takođe, Odbor je razmotrio Godišnji izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2013. godinu. Kontinuiranim praćenjem stanja u ovoj oblasti, kroz nadzornu i kontrolnu ulogu, ocijenjeno je da je ostvaren značajan napredak u ovoj oblasti i poboljšan položaj lica lišenih slobode.

Predsjednik je podsjetio da su članovi Odbora za ljudska prava i slobode, radi praćenja stanja u ovim ustanovama, posjetili Zavod za izvršenje krivičnih sankcija, Zatvor u Bijelom Polju i Pritvorsku jedinicu Centra bezbjednosti u Podgorici. Ocijenio je da je ostvaren značajan iskorak u pogledu poboljšanja stanja ljudskih prava lica lišenih slobode, a realizacija preostalih aktivnosti uglavnom zavisi od finansijskih sredstava.

Predsjednik Duković je saopštio da Odbor posebnu pažnju posvećuju zaštiti prava pripadnika ranjive populacije, marginalizovanih društvenih grupa, ocjenjujući da je i u ovoj oblasti ostvaren napredak, ali ima prostora i za dalje poboljšanje. Istakao je da je posebno važno da se licima sa invaliditetom obezbijedi pristup objektima u javnoj upravi kako bi mogli obavljati svakodnevne aktivnosti.

Predsjednik Savjeta za građansku kontrolu rada policije smatra da je neophodno preduzeti aktivnosti kako bi se obezbijedilo da policija bude dostupna svim građanima, naglašavajući da se licima sa invaliditetom mora obezbijediti pristup policijskim organima i institucijama. Lica sa invaliditetom se suočavaju sa brojnim problemima kada moraju da komuniciraju sa policijom. Kada je riječ o dostupnosti policije, mišljenja je da je ona poboljšana na način što se redovno ažurira web sajt Ministarstva unutrašnjih poslova-Uprave policije i blagovremeno odgovaraju na zahtjeve građana, ali je neophodno obezbijediti fizičku dostupnost. Lokalni centri i odjeljenja bezbjednosti su stariji objekti koji uglavnom nijesu prilagođeni licima sa invaliditetom, pa treba razmišljati o izgradnji mogućih rješenja, kao što su pokretne rampe.

Smatra da Odbor za ljudska prava i slobode i Savjet za građansku kontrolu rada policije treba da upute apel da se riješe problemi fizičke pristupačnosti osobama sa invaliditetom, jer se službene izjave od lica sa invaliditetom mogu uzimati samo u službenim policijskim prostorijama. Složio se sa ocjenom Predsjednika Odbora da je stanje u prostorijama za zadržavanje lica lišenih slobode značajno unaprijeđeno, ocjenjujući da je u mnogim razvijenijim državama Evropske unije stanje znatno lošije.

Predsjednik Odbora dr Halil Duković je naveo da je Odbor za ljudska prava i slobode više puta razmatrao pitanja koja se odnose na prava lica sa invaliditetom, a posebnu pažnju je posvećivao pristupačnosti. Podsjetio je da je Vlada Crne Gore donijela Akcioni plan prilagođavanja objekata u javnoj upotrebi za pristup, kretanje i upotrebu licima smanjene pokretljivosti za 2014. godinu kojim je definisano 13 prioriternih objekata i opredijeljeno je oko 400 000 eura za realizaciju ovih aktivnosti. Nažalost, nijedan od tih objekata još uvijek nije prilagođen, ali su aktivnosti u toku. Podsjetio je da je Odbor za ljudska prava i slobode povodom obilježavanja Međunarodnog dana ljudskih prava, 10. decembra 2014. godine u Skupštini Crne Gore organizovao Konferenciju na temu „Pristupačnost i lica sa invaliditetom“. Predsjednik je izrazio očekivanje da će tokom ove godine Skupština biti prilagođena za pristup licima sa invaliditetom, ukazujući da je bilo problema u realizaciji ove obaveze i zbog starosti objekta.

Predsjednik Odbora smatra da bi zbog ograničenih finansijskih sredstava Ministarstva unutrašnjih poslova-Uprave policije trebalo odrediti prioritetne objekte u kojima će se obezbijediti pristup. Takođe, trebalo bi zahtijevati Informaciju o pristupačnosti centara bezbjednosti/odjeljenja bezbjednosti Uprave policije licima sa invaliditetom i na osnovu toga planirati dalje aktivnosti. Saopštio je da je Odbor za ljudska prava i slobode na 47. sjednici, održanoj 5. marta 2015. godine razmotrio Godišnji izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2013. godinu u kojem su sadržane i preporuke Zaštitika ljudskih prava i sloboda o aktivnostima koje je neophodno preduzeti radi unapređenja položaja lica lišenih slobode, među kojima je i obaveza obezbjeđivanja pristupa licima sa invaliditetom svim ovim objektima. Istakao je da je Odbor za ljudska prava i slobode zahtijevao od Zaštitnika da prilikom podnošenja narednog Izvještaja obavijesti i o stepenu realizacije svih preporuka iz Izvještaja za 2013. godinu.

Predsjednik Odbora je informisao Predsjednika Savjeta da će uskoro Odbor za ljudska prava i slobode usvojiti Plan aktivnosti za 2015. godinu, a prethodno će Predlog plana biti upućen brojnim subjektima, pa i predsjedniku Savjeta za građansku kontrolu rada policije radi davanja predloga i sugestija.

Predsjednik Savjeta za građansku kontrolu rada policije se osvrnuo i na zapošljavanje lica sa invaliditetom u policiji, ističući da nema zabilježenih slučajeva da lica sa invaliditetom rade u policiji na vidljivim mjestima. U cilju izgradnje novog imidža policije u zajednici, smatra da bi bilo dobro da se određeni broj lica sa invaliditetom zaposli u policiji, makar jedna vidljiva osoba koja bi bila zadužena i za komunikaciju policije sa nevladinim organizacijama koje se bave pravima lica sa invaliditetom. Podsjetio je da je u periodu kad je direktor Uprave policije bio Veselin Veljović organizovan sastanak sa predstavnicima nevladinih organizacija koje se bave zaštitom prava osoba sa invaliditetom i dogovoreno je da se zaposli makar jedna osoba sa invaliditetom u policiji, ali nevladine organizacije nijesu predložile kandidata. Saopštio je da je rukovodstvo Ministarstva unutrašnjih poslova- Uprave policije saglasno sa ovim predlogom, ali je neophodno sprovesti adekvatnu zakonsku proceduru.

Predsjednik Odbora dr Halil Duković je istakao da je cilj Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom da se što veći broj ovih lica zaposli, a ne da se plaća poseban doprinos Fondu za profesionalnu i zapošljavanje lica sa invaliditetom, što je, nažalost, u dosadašnjem periodu bila praksa. Predsjednik Odbora se složio sa predlogom da bi, u skladu sa zakonskim mogućnostima i raspoloživim budžetskim sredstvima, trebalo razmotriti mogućnost zaposlenja lica sa invaliditetom na nekom vidljivom mjestu u Ministarstvu unutrašnjih poslova-Upravi policije.

Aleksandar Zeković je govorio i o zastupljenosti pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u državnih organima, sa posebnim osvrtom na Upravu policije. Na osnovu preporuka Savjeta za građansku kontrolu rada policije Policijska akademija je kreirala mjere afirmativne akcije za upis pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica. Ukazao je da u poslednjih dvije godine nije bilo nijednog „pitomca“ koji je završio Policijsku akademiju, a da je zasnovao radni odnos u MUP-u, zbog mjera štednje i ekonomske krize. Saopštio je da istraživanja ukazuju da u sredinama gdje uglavnom živi manjinska populacija postoji nedovoljna zainteresovanost mladih ljudi, pripadnika manjina za policijsku profesiju, a i kada se prijave na konkurs za upis na Policijsku akademiju, najčešće to budu nedovoljno kompetentni kandidati. Takođe, smatra da bi savjeti manjinskih naroda mogli da daju stipendije pripadnicima manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica koji bi upisivali Policijsku akademiju. Saopštio je da će Policijska akademija organizovati promocije u školama u kojima je zastupljen značajan broj pripadnika manjinskih naroda.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode smatra da je neophodno da pripadnici manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica posjeduju znanje i diplome za obavljanje poslova koji su u nadležnosti Uprave policije. Ukazao je da su pripadnici manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica znatno manje zastupljeni u državnim organima, nego što je njihova procentualna zastupljenost u ukupnom stanovništvu Crne Gore. Mišljenja je da bi trebalo primjenjivati princip afirmativne akcije prilikom upisa ovih kandidata na Policijsku akademiju. Istakao je da nacionalni savjeti još uvijek ne obavljaju sve zadatke utvrđene Zakonom o manjinskim pravima i slobodama.

Predsjednik Savjeta za građansku kontrolu rada policije je ukazao i na probleme u oblasti porodičnog nasilja i primjenu policijskih ovlašćenja u ovoj oblasti. Saopštio je da policijski službenici i dalje slučajeve porodičnog nasilja smatraju intimnim problemom porodice i često su skloni da zajedno sa onim ko je agresor učestvuju u dogovoru o povlačenju pritužbe od strane žrtve na koju se vrši pritisak. Mišljenja je da se Zakon u

domenu zaštitnih mjera neadekvatno primjenjuje. Kada se prijavi porodično nasilje, njihova aktivnost se najčešće svodi na isključivanje žrtve iz porodice i smještaj u skloništu za žrtve porodičnog nasilja. Za pohvalu je stanje u Opštini Nikšić gdje je od 44 izrečene mjere u više od pola slučajeva primijenjena mjera udaljenja agresora iz kuće. Saopštio je da je sa Ministarstvom unutrašnjih poslova dogovoreno da se izradi Priručnik koji bi sadržao osnovne podatke o porodičnom nasilju, kao i modele zapisnika, prijave, obraćanja centru za socijalni rad kako bi policijci mogli da djeluju po uputstvima iz tog Priručnika.

Predsjednik Odbora je ukazao da postoji veliki broj neprijavljenih slučajeva porodičnog nasilja.

Aleksandar Saša Zeković se osvrnuo i na odnos pripadnika policije i cjelokupnog društva prema LGBT populaciji. Saopštio je da kontakt policajci za saradnju sa LGBT populacijom ocjenjuju da tolerancija policije prema pripadnicima LGBT populacije nije na zadovoljavajućem nivou. Podsjetio je da postoji LGBT kontakt mreža, ali kad je trebao da se objavi Priručnik o zadacima LGBT kontakt mreže nastao je snažan otpor svih kontakt policijaca koji nijesu željeli da se njihova fotografija objavi u tom Priručniku. Vođeni iskustvom Kanade, Sjedinjenih Američkih Država i Holandije smatrali su važnim da direktor Uprave policije uputi internu poruku da se neće tolerisati netolerancija policajaca prema LGBT populaciji.

Zeković je saopštio da je bio protiv organizacije povorki ponosa, jer se ogromna finansijska sredstva utroše na obezbjeđivanje povorki i predlagao je nevladinim organizacijama da u saradnji sa Vladom Crne Gore dogovore da se nekoliko godina ne organizuju povorke ponosa, jer bi mnogo bolje bilo da se ta sredstva usmjere na pripremu i štampanje udžbenika kako bi se mladi ljudi edukovali o ovim pitanjima i na taj način bili pripremljeni za prihvatanje LGBT populacije.

Predsjednik Odbora dr Halil Duković je ocijenio da je ovo veoma osjetljiva oblast i da postoji napredak u zaštiti prava pripadnika LGBT populacije, ali se svijest društva može mijenjati samo postepeno, naglašavajući da je Crna Gora još uvijek veoma tradicionalno društvo. Mišljenja je da i pripadnici LGBT populacije moraju biti obazrivi sa svojim aktivnostima kako ne bi izazvali kontraefekte.

Predsjednik Savjeta za građansku kontrolu rada policije je predložio da se razmotri mogućnost organizovanja zajedničke sjednice Odbora za ljudska prava i slobode, Odbora za zdravlje, rad i socijalno staranje i Odbora za evropske integracije na temu "Evropske integracije, policija i ljudska prava". Saopštio je da će Vlada Crne Gore biti domaćin Ajdaho konferencije posvećene LGBT populaciji, koja će se održati od 9. do 11. maja 2015. godine. Akcenat će biti posvećen odnosu policije prema pripadnicima LGBT zajednice, a učešće na ovoj Konferenciji do sada je potvrdilo 12 ministara iz zemalja Evropske unije, uključujući i evropsku komesarku za pravdu, Vivijan Reding.

Predsjednik Duković je izrazio spremnost za održavanje tematske sjednice, ali i ukazao na potrebu dogovora sa predsjednicima navedenih odbora. Neophodno je da Predsjednik Savjeta za građansku kontrolu rada policije uputi inicijativu za održavanje tematske sjednice, a biće potrebno pripremiti i adekvatan materijal, kao i listu učesnika. Smatra da bi najbolje bilo da se ta sjednica održi u III ili IV kvartalu 2015. godine.

Sagovornici su izrazili očekivanje da će saradnja Odbora za ljudska prava i slobode i Savjeta za građansku kontrolu rada policije kroz konkretne aktivnosti biti nastavljena tokom godine.

SEKRETAR ODBORA
Slava Burić

PREDSJEDNIK ODBORA
dr Halil Duković